

Demisija Seidlerovog kabineta.

Brzojavka iz Beča nam javlja, da je na prethodnom ministarskom vijeću bila zaključena demisija čitavog kabineta. Još se ne zna, da li je car ostavku prihvatio ili ne i kojemu će povjeriti sastav novog ministarstva. — Položaj je nada sve ozbiljan. U Austriji je radništvo uzbuđeno uslijed prehrambenih neprilika, u Ugarskoj je došlo u glavnom gradu do krvavih izgređa, kod kojih je protekla radnička krv. Kršćansko socijalna stranka, koja je od vjeka bila najjači oslon svakoj vladi, odrekla je Seidleru svoje povjerenje te izdala proglas na pučanstvo, koji je bio zabranjen od redarstva. To su značajni znakovi. Kršćansko socijalni demagogi spremali su se u Beču, da se potpunoma priključe njemačkim nacionalističkim strankama. Svim su sredstvima kušali zavaravati njemački narod preko naše i njegove jedine težnje i jedinog nastojanja — mira. U gradskom vijeću austrijske prijestolnice prihvaćale su se rezolucije protiv Jugoslavije, prosvjedovalo se protiv pravednom koju našega naroda, pravilo se propagandu za različite imperijalističke ratne ciljeve. Ali uzalud. U odlučnom se trenutku pojavila užasna sablast gladi, a kršćansko socijalni su političari okrenuli plašte prema vjetru i eto ih sa prosvjedima radi nestašice hrane. Sva završnost njihove političke taktike zrcali se u onim izjavama i prosvjedima uperenima protiv njihovog pouzdanika, koji si nije mogao prati ruke kao Poncij Pilat, jer nije bio samo vikač, već izvršitelj volje vikača.

Za sadašnje kritično stanje prilika u Austriji nose odgovornost ne samo vlada, već svi oni, koji su klicali „hoch“ i „heil“ odobravanja kod svakog protuzakonitog i nasilničkog čina protiv slavenskih naroda i protiv mira.

Nije Seidler poduzeo sam na svoju ruku atentat na ustavni život države. Njemački nacionalci bijahu oni, koji ga na to ponukaše, a njemačko kršćansko socijalci bili su time sporazumni. Kreisenteilungen i persekucije nijesu plod Seidlerove mašte. To su davne želje nekih pangermanskih ratnih huškača. Za to ne postaje Seidlerova krivnja ništa manja. Naš se sud o Seidleru ne da promijeniti i bit će bolje da u buduću piše samo loše drame, a loše upravljanje države neka prepusti drugima.

I opet se obistinila ona naša stara istina, da se nepravedna stvar ne daje dugo vremena održati uz odvažan nastup sviju poštenih ljudi. I za buduću vladu vrijedi naš stari program priznanja opravdanosti načela mira i samoopredjeljenja naroda. I buduća će ih vlada morat ili priznati ili ukloniti se iz političkog poprišta. Mi hoćemo, da monarkija bude savez slobodnih i sretnih naroda, a ne pozorište, na kojem nastupaju zasluženi narodi za zabavu vladajućih kasta i naroda kao što u rimsko doba. Nijemcima njihovu, a nama našu slobodu.

Neumoljivi i stalni kao što i prvog dana parlamentarnog zasjedanja, gledamo na novi razvoj političkih prilika u Beču. Ovo ili ono rješenje ne može nas smesti i svesti s odabranog puta. Slabe vlade ne mogu našem narodu više da naškode; ali mogu biti državi na kvar i prouzročiti njezinu propast. Caveant consules.

Reforma učiteljske naobrazbe.

„Slovenski Narod“ priopćuje u svom subotnjem broju ovaj velezanimivi dopis iz Beča, koji u cijelosti prenosimo:

Izobražavanje učiteljstva bijaše dosad uređeno u općem pučko-školskom zakonu od 14. svibnja 1869. djetimično promjenjenom god. 1883. Iza dugotrajnih vijećanja predložila je sad vlada carevinskom vijeću nacrt zakona o izobrazbi učitelja i usposobljenju za poduku na općim pučkim i gradjanskim školama. Evo glavnih novotarija:

Doba nauka raširuje se na 5 godina. Tko hoće da se upiše, mora navršiti 15. godinu. Vladina naredba može da produlji naukovno vrijeme i u tom slučaju dovoljno je da navršši 14. godinu. Raširenje naukovnog vremena jest najveća promjena, koju donosi zakon. U Njemačkoj traje odgoj učitelja šest godina i dovrše ga s 20. godinom, u Austriji već s 19. godinom. Produljenje se utemeljuje pomnoženim naukovnim materijalom. Da se odmah sada ne produljuje naukovno vrijeme još više, opravdava se različitošću kulturnog stanja raznih zemalja, koje se u mnogome moraju zadovoljavati bržom pomoću. Vlada može to vrijeme produljiti, kad joj se prični da su za to dani uvjeti, no u tom slučaju ne će preći 14. godine, kao uvjet za ustup. U jednom razredu ne smije biti više od 35 učiteljskih kandidata, samo izuzetno može se dozvoliti frekvenciju do 40.

Uvjeti za primanje ostaju većinom nepromijenjeni. Naukovni materijal raširit će se time, da se imade učiti osim naukovnog jezika još i drugi jezik, somatologija (nauka o tijelu) i higijena (zdravstvo) postat će samostalan predmet za sebe.

Novi obilgatan predmet za muške jest poduka u ručnim spretnostima, za ženske osim ručnih radnja, još i poduka o kuhanju i kućanstvu.

Općenita je smotra izobrazba, kakvu dobiju dovršeni srednješkolski, razumije se, s dodatkom onoga, što zahtjeva zvanje.

Uz praktično vježbanje u vježbaonici, može se učiti, kandidate vježbati također na općim pučkim školama, osobito s nezabranim materijalom. Na učiteljskim mora se pitomac upoznati također s podukom za slijepe, za gluhoonjeme, za one, koji jecaju i za drugu djecu s manama, no također sa ustrojem dječjih vrtova, institucija za opskrbu mladeži.

Mature se ne mogu polagati nego dvaput. Naukovno osoblje sastoji se iz ravnatelja, glavnih učitelja (broj ne će biti više ograničen), učitelja za glazbu i tjelovježbu, učitelja vježbaonice i pomoćnih učitelja, katehete su na jednakom stupnju s glavnim učiteljima.

Glavni učitelj može postati iza trogodišnje naukovne prakse: 1. tko je usposobljen uopće za srednje škole, te se pokaže da je uspješno dovršio pedagoški seminar ili 2. tko je položio ispit glavnog učitelja. K tom ispitu pripušta se također učitelje, koji imaju ispit za gradjanske škole i kasnije barem četiri semestra predavanja i vježba u dotičnoj struci ili pak polaske seminara na filozofskom fakultetu (kao izvanredni slušatelji). U tu svrhu mogu učitelji dobiti dopust, a vlada može da postavi uvjet, da moraju suplenta sami plaćati.

Učitelj vježbaonice može postati učitelj sa ispitom osposobljenja iza petgodišnje osobito dobre prakse ili barem iza jednogodišnjeg uspješno dovršenog pedagoškog metodičkog kursa.

Uvadjaju se novi propisi za privatna učiteljska, koja nek postanu čim više slična javnim učiteljskim. Za prestupke propisa uvadjaju se također novčane kazne. Još posebnim uvjetima mora se podvrgnuti privatna učiteljska, kojima ministarstvo daje pravo javnosti.

Absolventi učiteljska neka se prije položenja ispita osposobljenja samo iznimno i samo mimogred upotrebljavaju na jednorazrednicama.

Za položenje ispita osposobljenja za gradjanske škole treba osim trogodišnje prakse još i dovršenje jednogodišnjeg tečaja za gradjanske učitelje. Komisije će od sad biti izabrane samo iz još „vlihih“ glava.

Osobito neprijatan može da postane § 40: „Učitelji s ispitom osposobljenja, koji se iskazuju nedostatnima, mogu se od zemaljskog školskog vijeća prisiliti, da polože ispit još jednom. Pokaže li se tamo i poslije ponovnog polaganja ispita nedostatan uspjeh, stara je svjedodžba propala i zavisi od zemaljskog školskog vijeća, hoće li dozvoliti opetovnu službenu uporabu kao provizorne sile ili pak odstranjenje iz učiteljsva.“ Taj će paragraf sigurno naletiti na velik otpor, jer može prouzročiti sudbomsne zlorabe.

Definitivni školski vodje (nadučitelji, ravnatelji) mogu postati samo oni, koji polože poseban „ispit za vodje“. Dakle još jedan ispit! Tam će pretresati pedagoško-metodičko znanje učitelja i pozna li školske propise, opskrbno školstvo za mladež itd.

Treći odstavak nacrtu sadržaje nekoliko novih reforma za daljnju naobrazbu učitelja. Odsad može u svakom kotaru biti više od jedne učiteljske knjižnice. Učiteljske konferencije za pretresivanje pedagoških upravnih pitanja i uvođenje mladih učitelja odsad su obilgatne svaki mjesec na dvo- i više razrednicama. Zemaljsko školsko vijeće može propisati učiteljima polazak kurseva. U većim gradovima ustanovit će se pedagoško-metodijski kursevi i uz njih još posebni zavodi (učiteljske akademije) za eksperimentalne nauke u pedagogiji i metodi.

Zakon stupa u krijepost sa školskom godinom poslije oglašenja, a nastavni ministar može za posebne zemlje produljiti termin krijeposti najviše za 8 godina.

Reasumirajmo: Produljenje naukovnog vremena na učiteljskim je dobra misao. No ipak će provedenje biti neko vrijeme nemoguće, jer će poslije rata još više manjkati učitelja nego li prije. Ali najprije treba urediti pitanje plaće, a onda će tek zvanje primamiti toliko ljudi, da će biti moguće od njih toliko zahtjevati. Sve su druge novotarije upravo neznatne. Naše učiteljsko imalo bi se baviti kritikom tog nacrtu, da zastupnicima podade pravodobno upute glede postupanja.

Dovle „Slovenski Narod“. Mi ne možemo, nego da opetujemo: Ne znamo, ne će li i učitelje proći volja, da uče djecu, kako treba poštivati zakone, koji njima samo dužnosti nalažu i čine ih uz to vječitim prosjacima.

BATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 23. (D. u.) Službeno se javlja: Bojevi na Piave bijahu jučer manje žestoki. Samo na južnom krilu naše fronte je popodne neprijatelj opeta započeo svojim protunavalama. Jaka, provali oblaka slična kiša, koja je za prošlih sedmica skoro dnevno padala po čitavoj Mletačkoj i poplavila opsežne dijelove nizine, pomnožila je za čete poteškoće i oskudijevanja. Piave je postao deručom rijekom, koje vode prekidaju na mnogo mjesta promet među obim brijegovima. Tako je samo uz najveće poteškoće moguće dovažati borcima na frontu najpotrebniju municiju i živež. Tim veće priznanje ide hrabre čete, kojih je djelotvorna snaga ostala i u teškom položaju neslomljena. — Poglavlica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 23. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja. Zapadno bojište: Vojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Na obim stranama Somme potrajala je djelatnost neprijatelja. Noćni napadaj talijanaca kod Morlancourta, između Ancre i Somme, skršio se u našoj paljbi. — Vojna skupina njemačko-priestolonasljednika: Susedbini smo francuske djelomične navale jugoistočno od Merrisa. Jugozapadno od Reimsa dopremili smo kod kratkog okršaja sa Talijancima 36 zarobljenika. Poručnik je Loewenhardt polučio svoju 28. zračnu pobjedu. — Ludendorff.

Rat.

Francuski izvještaj od 21. lipnja na večer: Sa fronte nema ništa osobita.

Engleski ratni izvještaj od 21. lipnja na večer: Kod navale, koju smo proveli tečajem noći sjeverno od Scarpe, provalile su šotske čete u njemačke opkope, zadale neprijateljskoj opkopnoj posadi teških gubitaka te dopremile nekoliko zarobljenika. Nekoliko zakloništa i više strojnih pušaka bacili smo u zrak.

Engleski izvještaj od 22. lipnja prije podne: Tečajem noći dopremili smo nekoliko zarobljenika te smo zadali neprijatelju kod sunaka i patuljskih poduzeća u odsjeku od Villers-Bretonneuxa i Straazega gubitaka. Inače ništa osobita.

* Kad će antanta pobijediti. „München-Augsburger Abendzeitung“ priopćuje iz Haaga: U „Daily News“ privnađe Gardiner, da je vojnička odluka za antantu postala daleko ležeća špekulacija te da je treba napeti sve sile, da se barem zabrani odluka u smislu neprijatelja. Zaprječi li se ta odluka, rat je dobiven, pa makar nismo izvjestili nijedne odlučne bitke. Jer Njemačka će izgubiti rat, ne svlada li nas oružjem. Mi ćemo pak rat dobiti, zapriječimo li takav udarac.

* Izjave Asquitha i Bonnar Lawa. Parlamentarni dopisnik „Daily Chronicle“ javlja još o jučešnja sjeđnici donje kuće. Asquith je izrazio mnijenje, da je ratni položaj saveznika ozbiljniji, nego li ikada prije. Bonnar Law razložio je, da se začudio, da se njegov govor optimistički prosudjivao, premda se sasvim podudarao s Asquithovim izvodima. Mi smo u takovom ozbiljnom položaju, rekao je Bonnar Law, u kakvom se nismo nazili dosele ni u jednoj fazi ovoga rata. Unatoč tomu je uvjeren, da će saveznici napokon izvojevati pobjedu.

Iz bivšeg ruskog carstva.

Bojševička službena „Telegrafska agencija“ javlja: Radi tehničkih poteškoća za odašiljanje vojske i radi neprestanih napadaja Semenovjevih banda u zapadnoj Sibiriji obustavljeno je napredovanje čehoslovačkih odjela prema Vladivostoku. Proturevolucionarni elementi hoće da iskoriste ovu okolnost, da nahušaju Čeho-Slovake i pozivlju ih da oružanom silom ustanu protiv sovjetske vlade. Pod utjecajem proturevolucionarnih agenata Čeho-Slovaci dadeše izrazu svom nezadovoljstvu i u kategoričkoj formi zahtjevaju, da im se povisi krušni obrok, da se pospiješi njihovo odašiljanje u Vladivostok, kao što je bilo ugovoreno. Dne 20. svibnja došlo je u Čeljabinsku do prvog oružanog sudara sa Čeho-Slovacima, kada su oni zaposjeli arsenal i kolodvor i kada su

tom prilikom protjerali lokalne sovjete. Na ovu vijest o događajima u Čeljabinsku zahtijevao je sovjet iz Omska, da se razoružaju svi čehoslovački odjeli, koji se nalaze u gradu. Na ovaj zahtjev bez predhodne opomene o tvore Čeho-Slovaci žestoku vatra i među ruskim vojnicima bilo je mnogo žrtava. Osim toga oni su uapsili sovjet iz Novo-Nikolajevskaja, između Čeljabinska i Omska zaplijenjen je jedan voz, među čijim putnicima se nalazilo i pučki komesar za prehranu. I on je bio uapšen, ali drugi dan poslije vodjenih pregovora, bio je opet oslobođen. Poslije njihovog dolaska u Čeljabinsk i sjedinjenja s ostalim odjelima, održaše Čeho-Slovaci u ovom gradu kongres zastupnika svih predstavnika njihovih vojničkih jedinica. Na ovom kongresu odabraše Čeho-Slovaci svoj izvršni odbor, koji je preduzeo u svoje ruke upravu svih čehoslovačkih vojnih odijeljenja. Riješili su, da jedan dio njihove vojske krene u forsiranom maršu prema zapadu u pravcu Jekaterinburga, a drugi istočno. Ali ovo se nije moglo ostvariti, jer su željezničari izvukli željezničke tračnice. Ovaj službeni izvještaj u diametralnoj je opreci sa novinskiom vijesti, da je tobože Trocki dao na og da se svaki naoružani Čeho-Slovak na mjestu ubije. Izjava boljševičke telegrafske agencije je dosta pomirljiva i priznaje opravdanost, da se Čeho-Slovaci opreme u Vladivostok, odakle će krenuti na francusku frontu.

Iz slavenskog svijeta.

Česi Jugoslavenima. Draga braćo Jugoslaveni! Na jubilejne svečanosti češkog „Narodnog divadla“ poslale u zlatni slavenski Prag toliko svojih najboljih sinova, koliko ih naša prijestolnica već dugo nije imala prilike pozdraviti u svojoj sredini. Proslaviste s nama naš narodni blagdan, presrdačno i bratski, i u tim historijskim danima opet se sjedinismo u svetloj priseci među sobom tako lijesno i nerazdruživo, da će taj događaj ostati na vječna vremena uklesan u kamenite anale našeg čehoslovačkog naroda. Vaši zastupnici donesoše sa sobom u majčicu Pragu mnogo srdačnih i oduševljenih pozdrava sa svih strana Vaše prostrane domovine, i ti pozdravi nadjoše u našim češkim srcima bratski odjek; Vaši časopisi donesoše tom prilikom toliko krasnih i temeljitih članaka, da smo osjećali, kako u tim svečanim danima nije s nama tisuće i tisuće bratskih srca Vašega naroda. Nije nam moguće da se zahvalimo svakome od Vas, koji dodjoste među nas na našu svečanost i svima Vama, koji se sjećaste doma nas i naših zajedničkih svečanih dana. Pozdravljamo Vas u Vašoj lijepoj domovini, toplo Vam se zahvaljujemo za sve, što nas je tako lijesno spojilo u tim nezaboravnim danima: za Vašu bratsku ljubav, za sve izražaje Vašeg povjerenja prema nama, za Vaše pozdrave i govore, za obećane prisega, da je naš boj Vaš boj i da hoćemo, vjerno, srdačno i nerazdijeljivo svladati sve zaprijeke, koje su nas dijele, nama na štetu a udjincima u korist. Vjerujemo, draga braćo, čvrsto u Vašu prisegu, koju ste nam prisegli, za to smo uvjereni, da ćemo zajednički svladati sve zaprijeke, koje nam naš zajednički neprijatelj postavlja na našem putu prema gore. Danas znaćemo mi i Vi, i duboko vjerujemo da naše vrijeme nije više daleko i da ćemo sigurno postići svoj cilj. — Praga, 10. lipnja 1918. Češko narodno vijeće. — Češki savez u parlamentu. Svečanski odbor za proslavu „Narodnog divadla“ 1868—1918.

Dalmacija za naše sjedinjenje. U „Narodnom Listu“, što izlazi u Zadru, bijaše priopćen protest zemaljskog odbora kraljevine Dalmacije proti djelomičnom rješenju jugoslavenskog pitanja čime, da se odluči o pripadnosti Dalmacije i uredi državopravni položaj Bosne i Hercegovine, koja bi imala pripasti Ugarskoj. Prosvjed je izručio dne 20. o. mj. predsjednik sabora kraljevine Dalmacije, dr. Vičko Ivčević, namjesniku u Zadru. U prosvjedu se veli: Prama ovakovim osnovam Zemaljski odbor kao predstavnik sabora kraljevine Dalmacije i kao tumač narodnih osjećaja i misli smatra se dužnim svečano naglasiti, da se o sudbini kraljevine Dalmacije ne smije stvarati nikakve odluke a da njezino ustavno zastupstvo ne bude saslušano i privolu izjavilo. — Dalje se govori o nastojanju Dalmacije oko sjedinjenja s ostalim jugoslavenskim zemljama, osobito s Hrvatskom i Slavonijom te Bosnom i Hercegovinom. Na koncu se ističe razvoj ideje narodnog jedinstva među Jugoslavenima, te se završava: Svjetskim događajima zadnjih godina ta se je ideja razvila do dubokoga nepokolebivoga osvjeđenja: Hrvati, Srbi i Slovenci uvidjeli su, da u njihovom ujedinjenju u jednoj državnoj skupini u monarhiji pod žezlom vladara slavne hapsburške kuće leži jamstvo za njihov opstanak i daljnji razvitak. Tako je poslala rezolucija od 31. svibnja 1917., koja nosi potpis svih hrvatskih, srpskih i slovenskih zastupnika na carevinskom vijeću, a naša je živoga odjeka i u ovoj zemlji, a i odobrenje hrvatskih i srpskih zastupnika na dalmatinskom saboru na sastanku od 13. travnja tek. godine. Ovo bi bio najprikladniji, životnim potrebam naroda i duhu vremena najbolje odgovarajući način rješenja jugoslavenskog pitanja u monarhiji, a mjesto da njezina moć oslabi, ojačao bi ju, jer moć monarhije leži u prvom redu u jakosti i zadovoljstvu njezinih naroda, a koliko vrijedi jugoslavenski narod

i zemlje koje on obitava, pokazalo se je u ovom ratu. Osnove, o kojima reč bi, da se raspravlja, moguće bi odgovarati kojekakvim imperijalističkim tendencijama, ali ne odgovaraju opravdanim težnjama jugoslavenskoga naroda i pobudile bi nezadovoljstvo i ogorčenje, kad bi ih se pokušalo provodjati. Ovo se Zemaljski odbor, kao tumač osjećaja naroda ove zemlje i štitnik njezinih interesa, smatra dužnim da priopći Vašoj Preuzvišenosti s molbom, da ovu predstavku, prožetu tradicionalnom vjernošću i iskrenom otvorennošću, izvoli donijeti do prevršnjega znanja.

Domaće vijesti.

Priprema za proslavu narodnog blagdana u punom su jeku i u Hrvatskoj i Slavoniji, a tako isto i u Dalmaciji, u Istri, u Kranjskoj, Primorju, u Bosni i Hercegovini. Upozoravamo sva naša društva i korporacije, kao i sve pojedince, kojima je na srcu ova velika narodna stvar, nek se pobrinu, da narodni blagdan donese što više olakšanje u nevolji naših malih sirota, pa gdje se još nije počelo pripremanje, neka se čim prije počne. Sve potrebite upute i informacije mogu se dobiti od „Odbora SHS. žena za siročad“ u Zagrebu, Kipni trg 9 (telefon 12-94), odakle će u najkraće vrijeme biti razaslan proglašenje, pjesma, sabirni arc i druge tiskarije za olakšanje sabiranja doprinosa. Hiljade i hiljade djece očekuje pomoć i spas. Sabiranje sa sabirnim arcima traje od 1.—8. srpnja, po osobama, koje će biti naročito za to ovlaštene, — a sav novac neka se šalje Prvoj hrvatskoj štetionici u Zagrebu, uz oznaku: Sabrano za siročad, prigodom narodnog blagdana. — O. SHS. ž.

Milodar za naše sred. je škole u Pull. Preko uprave našeg lista položeni su sljedeći doprinosi: Jer je bio zapriječeno prisustvovati sprovodu blagopok. gospodje Ester Milčić, polaze dr. Franjo Klarčić K 50.—, a mjesto nadgrobnog vijenca, šaljujuća obitelji Iva Gržinić iz Roča K 50.—. Prigodom izleta na „Lim“ dne 16. o. mj. sakupilo se je u veselom društvu na predloz gospodina Ivana Karlavariš, učitelja iz Rovinjskog sela K 109.—, od kojih je namijenjeno za srednju školu K 54.50, a za „Družbu“ K 54.50. — Dalje polaze gospod. Cvjetko Kuček K 37.—; M. M. K 4.—. Ukupno K 250.—; zadnji iskaz K 59.121.91; sveukupno K 59.371.91. Hvalevrijednim darovateljima budi srdačna hvala! Naprijed u svakoj prigodi za dobrobit naše zapuštene djece!

Kod „Passeracheln-Gruppe“ lučkog zapovjedništva bit će uredovni satovi od danas, 24. lipnja unaprijed, od 10 do 11 prije podne.

Dnevne vijesti.

Slovenake čete iz Ljubljane — njemačke i mađarske u Ljubljani. „Slovenski Narod“ javlja: „Naša gorska streljačka pukovnija odlazi u utorak iz Ljubljane u Enns u Gornjoj Austriji. Enns je

maleno mjesto, imade oko 500 stanovnika, u kotarskom poglavariju Linc, 280 m nad morem na državnoj željeznici Böh.—Linc. Enns je staro mjesto, u blizini je bio rimski Laurecaum. U mjestu je artiljerijska vojarna i pivovara. God. 1805. divljao je ovuda bojni vihar među Francuzima i Austrijancima.“ Iza odlaska naših momaka dobit ćemo u Ljubljani carske strijelce iz Tirola. Onda će imati slavenska Ljubljana samo mađarske i njemačko vojništvo. Našim momcima želimo sve najbolje među tudjincima i škori povratka.“

Vojni bjegeoci u Bosni. „Bosnische Post“ donosi: Po selima i gradovima u Bosni skita se sva sila vojnih bjegeunaca i stotine ratnih zarobljenika, osobito ruskih, koji su utekli od posla i sada prosijače i krađu, a ne ustručavaju se ni pljačke ni razbojstva.

Prosvjeta.

„Hrvatska Njiva“. Upravo je izašao 24. broj ove tjedne revije sa sljedećim obilnim sadržajem: Niklas: Naša socijalna kriza. — Dr. Dragutin Prohaska: Odjeci mojega školskoga predavanja o Petru Preradoviću. — Prof. Ljudevit Dvorniković: K problemu: Intelligencija i narod. — Prof. Milutin Urbanj: Naši boksi i kemijskoj industriji. — Smotra: Bilješke iz politike, narodnog gospodarstva, književnosti i umjetnosti, muzike, narodne hijigijene. U listku: Ženska Frangeš: Kako narod živi. — Pojedini brojevi ove revije dobivaju se za cijenu od 1 K u svim knjižarama,

Jókai u izdanju „Zabavne biblioteke. Primiti smo „Gospodu u morskim očima“ od mađarskog pisca Mavre Jókai. Prilagodit će to jednog borca za slobodu. Zapravo je ovo jedan dio autobiografije autorove, koji se kreće oko godine 1848., pa je zato pun zanimljivih kulturnih i političkih dokumenata. Ban Jelačić opisan je s mnogo simpatije. U tu sliku upleo je pisac pustolovni život jedne svoje prijateljice iz mladih dana. Čista romantika, nakrcana nevjerojatnostima, ali pisana s tolikom živahnošću i zdravim humorom, da čitaoca sasvim opčinja. Jókai naime nije opisivao ljude, kako ih je gledao, nego onako, kako ih je htio vidjeti. Njegovi junaci žive nekim posebnim životom; kreću se, osjećaju i misle u okviru onih posebnih položaja, u koje ih je svrtala sila pustolovne fabule. A ova pustolovnost godi čitaocu — za promjenu. Cijena K 3.60.

Emerson: Napoleon. Kao 6. svezak nove „Narodne knjižnice“ upravo je izašao ovaj sjajni esej s izvršnim predgovorom A. G. Matoša. U današnje vrijeme, kad se toliko govori i piše o velikim ljudima — naročito o vojskovođama — dobro dolazi ova zanimiva studija o Napoleonu kao predstavniku svoga doba. Cijena 50 filira. Pretplata na 1 kolq „Nar. knjiž.“ (24 sveska) K 11.— Adresa: Narodna knjižnica, Zagreb, Vojnička ulica 13.

Svim dragim prijateljima iz kotara buzeškog, iz Pazine i Pule, koji su izvanrednim součestvom počastili uspomenu moje predrage supruge

Estere

I ublažili bol moju i mojih triju sirota, izrazujem svoju duboku i trajnu zahvalnost.

Buzet, 21. lipnja 1918.

Dr. Ivo Milčić.

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA
Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored
Harvardova nagrada
detektivski film u 4 čina.

Početak:
3.—, 4.25, 5.50 i 7.15.

Ulazne cijene za ovaj film
I. mjesto K 1.20; II. mjesto 60 h

Ući se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

Rabljeno pokućstvo
kupuje i prodaje tvrtka
Filip Barbačić
Silaška ulica.

Velik izbor
listovnog papira

u mapama i kutijama
preporuča
Jos. Krmpotić - Pula.

Oglasujte
u „Hrvatskom Listu“

„Kreditno i eskomptno društvo“

— Pula trg Gustoza 45 —
prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba u svakoj visini. Uredovni satovi samo od 4 do 5 po podne.

Knjige

„Matice Hrvatske“, „Zabavne biblioteke“, „Moderne biblioteke“ i „Humorističke knjižnice“ mogu se dobiti u podružnici **Jos. Krmpotić**, ulica Franja Ferdinanda br. 3.

CIJENA lista: U p...
na citavu god. K...
za polugodište K...
promjesečno K 12.—
na godišno K 4.—, u m...
listi 16 fil., pojedini...
GLAŠI prima ju...
opravi lista trg Co...

„Neprijatelj...
rba, kaošto se...
rečki biskup dr...
načio da je, ka...
pravoslavnoj vj...
prijateljimo i...
bitanje. Tumači...
niz, mnogo bl...
antizam, budu...
ementitiju nara...
nikada postati o...
rova kaošto je u...
A budući...
Slovincima, Hr...
resi, moramo m...
popuštanjem po...
jedinstvo jugo...
sagraditi što sa...
nena što prikl...
Na članak...
uz nekoliko isp...
„Hrv. Njiva“ k...
dužnost, da se...
ro, koliko bi bi...
sa stanovišta, r...
sumnje da se p...
oze. No ipak...
veže, a to je...
hrvatski klerikal...
naprednjaci.
I za čas...
s vida, makar...
interese. Treba...
pošten biskup p...
imati vremena n...
turnom boju i...
dok je danas...
već da ih sabir...
Budemo li...
obratno, bit će...
prijatelju...
Drugo je p...
naime, gleda...
jedan narod, u...
nicu s jednim...
književnim jezik...
kasnije i nadoč...
isticati i previš...
teligentnih i u...
misli znađe, da...
venska plemena...
razvoja, izobraž...
slobode.
A sloboda...
glavna stvar i...
rad u narodu. P...
iz kojega drva...
dok je zec još...
umjesno polaga...
imena, jezika i...
mau raspravu o...
zla u vrijeme. E...
smje: ipreparati...
ostali rad. Veli...
enski nema sav...
Francuzima ipak...
radi toga, kaošto...
dimo li vodili v...
pravopis postati...
živimo li to!

Havliček je...
pirke za sitnice...
ne samo neumjes...
staviti za boje...
neumjesne i štet...
o klerikalizmu i...
pisu, imenu i jez...
menom i razvoje...
Naša je zada...
Hrvata, koju Ma...
Hrvati“, ističući...
ramenat, koji je...
kavno i nedostoj...
koravasma volji...
bisino mogi jedn...
Protarimo o...
bis'ro i vedro, u...
pravoj slici i...
skim pošemikama...
Svaki nek uč...
snage i materija...
nemo li samo pr...
ništa.

I ne klerikal...
jedni i drugi i...
će sviju biti blago